

بقایای کیوترخانه روستای دهقان در اطراف اصفهان / عکس:خبرگزاری مهر

نهر ها را در بر می گیرند و به دنبال آن ها پرند ه شاد و پر جنب و جوش سبز ه قبا از راه می رسد که همانند دسته قبلی در کنار ه نهر ها شروع به تخم گذاری می کند. تقریبا بر کنار هر حلقه از چاه قنات، چند جفت دم جنبانک به چشم می خورد. آسمان را گنجشک ها و پرستوها در بر می گیرند و بلبل ها نغمه سرائی در باغ ها را آغاز می کنند. زمانی درون درخت هایی که در چندمتری از پلکان های ورودی جلو در باغ کنسولگری قرار داشت، دو لانه بلبل و شش یا هفت لانه چکاوک به چشم می خورد. به زودی همین که نیمه های ماه آوریل فرا می رسد، سروکله بلدرچین ها در کشتزار های گندم پیدا می شود، صیادان هم دام های خود را می گسترانند و این پرندگان را صید می کنند. و سپس در بازار به بهای هر شش عده، یک قران می فروشند. بلدرچین ها در کشتزار های اطراف شهر زندگی می کنند و

باغ ملی، نخستین باغ عمومی مشهد که همچنان برقرار است

اما نام برخی از آن ها هنوز در اسناد باقی مانده ثبت است. از جمله باغ های معروف در مشهد قدیم می توان به «باغ رضوان»، «باغ منبع»، «باغ خونی»، «باغ دار التولیه»، «باغ ملی»، «باغ

هشت آباد» و «باغ عنبر» اشاره کرد که در سطرهای بعدی به معرفی سه باغ از این تعداد پرداخته ایم.

● باغ رضوان

در گذشته و قبل از احداث باغ رضوان

حدود شمال غربی شهر مشهد در نزدیکی اماکن متبر که آستان قدس رضوی، گورستان بسیار بزرگی به نام قتلگاه وجود داشته است. درباره وجه تسمیه این محل، قول های مختلفی وجود دارد؛ از جمله اینکه نوشته اند به سبب شهادت امام رضا(ع) در این مکان، به این اسم نامیده شده است و بعضی نیز گفته اند که نام قبلی قتلگاه درواقع «مقتسل الرضا(ع)» بوده است. در برخی منابع هم آمده است که در اثر حمله ازبکان به شهر مشهد، عده ای از مردم در این محل قتل عام می شوند و به همین خاطر به قتلگاه مشهور شده است. باغ رضوان با همت مرحوم آیتا... حاج میرزا احسین فقیه سبزواری رونق و آبادانی بیشتری می یابد و اراضی متروک آن به تدریج از بین رفته، با غرس درخت و ایجاد گلکاری به باغی سرسبز تبدیل می شود. باغ رضوان بعدها به عنوان مدرسه مورد استفاده طلاب قرار می گیرد و با ایجاد ۱۵۰ اتاق در آن، تعداد زیادی طلبه به تحصیل علوم اسلامی در آن مشغول می شوند اما در سال ۱۳۵۴ در نتیجه اجرای طرح عظیم فلکه حضرت، تخریب می گردد. باغ رضوان به معنای باغ بهشت است و وجه تسمیه خود را از بهشت گرفته است

در گذشته توجه و احترام انسان به سایر موجودات زنده شایسته تحسین بوده است، به نحوی که بر معماری آن دوران نیز تاثیر می گذاشته و پناهایی مختص حیوانات ایجاد می شده است؛ مانند کیوتر خانه ها که به برج کیوتر، ورده، برج حمام و کفتر خان نیز مشهور است. کیوتر خانه ها را از لحاظ شکل و نوع می توان به سه دسته کلی تقسیم کرد که عبارتند از استوانه ای، مکعبی و چندقل(صندوقی). قسمت های بیرونی کیوتر خانه ها عبارتند از درچه بر فربویی، نوار بیرونی برای جلوگیری از ورود مارها، سوراخ های تنبوشه برای ورود کیوترها، کنگره های بالای کیوتر خانه، دری برای خارج کردن کود کیوتران، تیرک های چوبی برای نشستن کیوتران و نوار تزیینی حفاظتی گچی. در نظر اول شاید این بنا فقط یک ساختمان معمولی که محل حضور کیوتران است، به نظر آید، ولی پس از کمی بررسی می توان گفت بدون استفاده از علوم مختلفی مثل فیزیک، ریاضی، سازه معماری، محال است بتوان چنین بنایی ساخت. در ساخت این بناهای اعجاب انگیز از علمی مثل فرهنگ مردم شناسی(در شناسایی و مطالعه قوانین اجتماعی و مدنی حاکم بر اداره بهره برداری و مالکیت

شاهکاری از علوم مختلف

کیوتر خانه ها)، جانور شناسی(برای کشف روان شناسی جانوری و ارتباط ویژه انسانی جانوری)، محیط شناسی(به منظور بررسی کیفی و کمی نقش کیوتر خانه ها در فعال کردن چرخه ها و اکوسیستم های محیط)، تاریخ شناسی(در شناخت قدمت، پیشینه و جایگاه فرهنگی اجتماعی کیوتر خانه ها در مقاطع مختلف تاریخی) و مهم تر از همه اقتصاد کشاورزی پس از آب(کود و نحوه بهره برداری از کیوتران برای تامین این مهم) نیز بهره برده اند. طراحی و عملکرد کیوتر خانه ها بسیار جالب و عالمانه بوده است، به گونه ای که در جذب کیوتران و خلق زیستگاهی امن برای آن ها، حیرت انگیز است. کیوتر خانه مانند دژی نظامی در برابر همه دشمنان کیوتر که کم هم نیستند، مقاوم و نفوذناپذیر بوده است. دقت در اجرای ساخت کیوتر خانه به حدی بوده که درصد اشتباه ورود پرندگان مزاحم را به صفر می رسانیده است، زیرا اگر یک بار پرند ه یا حیوان مهاجمی به درون این کیوتر خانه راه می یافت، هرگز هیچ کیوتری احساس امنیت نمی کرد و کیوتر خانه از حضور کیوتران خالی می شد. همه این تمهیدات منجر به خلق یکی از شاهکارهای ایرانی به نام «کفتر خان» شده است.

پرداخته است: «نوجه های پهلوانان هم که معمولاً کفتر باز بودند، به پیروی از مریبان خود، سستیه جو بار می آمدند و با جوانان کوچه های مجاور، پیوسته جنگ و جدال و رقابت داشتند. گاهی کیوتر های این جوان ضمن پرواز، به کیوتر های آن جوان نزدیک می شدند و دوسه تا از آن ها جذب کیوتران دیگری می گردید و بهانه مناسبی برای آغاز زود خورد پدید می آمد.»[۱۰]

منابع

۱/ *برج کیوتر خانه*. مرجان محمدی نژاد. رشد آموزش هنر. دوره نهم. شماره ۲. زمستان ۱۳۹۰، ص ۱۲

۲/ *سیاحت نامه شاردن*. ج ۴. ۱۲۲

۳/ *سفرنامه فرد ریچاردز*. ترجمه مهین دخت صبا. ۱۳۴۳. ص ۷۳

۴/ *خاطرات لیدی شیل*. ترجمه حسین ابوترابیان. تهران: نشر نو. ۱۳۶۸. ص ۱۹۷

۵/ *مرکز اسناد آستان قدس رضوی*، سند

نام قائم مقام بود، می شد. آب قنات سرده در این باغ، رسوب گیری و ته نشین شده، به وسیله لوله از زیر زمین و از طریق خیابان های سراب، بازارچه سراب، چهارباغ و بازار بزرگ وارد فلکه حضرت می شد. مازاد این آب تا مدت ها مورد مصرف عموم مردم مشهد قرار می گرفت و برای همین هم به «باغ منبع» معروف شد.

● باغ هشت آباد

این باغ از سمت شمال در مجاورت دروازه بالاخیابان قرار داشت و از سمت غرب به باروی شهر و از جنوب به پشت منازل و مکان های حاشیه بالاخیابان ختم می شد. باغ هشت آباد متعلق به «حاجیه خانم بی بی» بود که در دربار رضاخان نفوذ بسیاری داشت. او بعدها باغ را در اختیار دارالشفا ی حضرت گذاشت. ولی در سال ۱۳۱۳ دارالشفا از باغ هشت آباد به محل جدید در اراضی روستای اندشت منتقل شد و بعدها به نام بیمارستان امام رضا(ع) یا همان شاهرضای سابق تغییر نام یافت. محل اصلی باغ هشت آباد اکنون همان پارک کودک است که در ضلع شمالی خیابان شهید کاشانی قرار گرفته است. این باغ به دلیل اینکه هشت در داشته، به این نام معروف شده است.

اطراف حرم. سال ۱۲۸۰ شمسی. اولین توسعه و تبدیل اطراف حرم. در این توسعه، قبرستان های چسبیده به حرم تخریب شدند.

قبر خاتمه

نکند، میهمانی را باخته است و باید طبق سنت، به شکرانه نعمت خداوندی سسوری بدهد و از کشاورزان محل با شام یا ناهار پذیرایی کند. منبع:نگاهی به فرهنگ عامه مردم خراسان، نوشته علی میرینا

وقتی ایران بیمه شد

در تعریف سازمان ملل متحد، بهزیستی عبارت است از مجموعه ای هماهنگ از برنامه ها و فعالیت ها که با نظارت یا کمک دولت، برای بهبود زندگی افراد و گروه های آسیب پذیر جامعه، انجام می شود. پیشینه نخستین فعالیت بهزیستی کشور به ایجاد اولین «بیمه خانه ایران» در زمان سلطنت ناصرالدین شاه برمی گردد. از آن زمان به بعد موسسه های مختلفی را دولت ها یا افراد و گروه های خیر، برای حمایت از ناپایان و ناشنوایان، معلولان ذهنی و جسمی و همچنین نیازمندان و بی سرپرستان تأسیس کرده اند که خدمات آن ها بیشتر جنبه رفاهی و آموزشی داشته است.

تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، تشکیلات متمرکز برای خدمت رسانی بهزیستی وجود نداشت و خدمات نسبتاً مشابهی را به صورت پراکنده، دستگاه های مختلف ارائه می کردند. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شهید دکتر محمدعلی قیاض بخش پس از آنکه به پراکندگی سازمان های رفاهی و توان بخشی کشور و نبود هماهنگی لازم بین آن ها پی برد، با کمک و هم فکری شهید سیدمحمدباقر لواسانی و تنی چند از هم فکراتش، لایحه تشکیل سازمان بهزیستی کشور را در تاریخ ۲۴خرداد۱۳۵۹ به شورای انقلاب تحویل داد که ۲۴تیر همان سال تصویب شد. در ۱۶دی ۱۳۶۲ با تصویب مجلس شورای اسلامی، سازمان بهزیستی در شمار سازمان های وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت. در سال ۱۳۸۳ و براساس قانون ساختار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، سازمان بهزیستی به همراه سازمان تأمین اجتماعی و بیمه خدمات درمانی، از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جدا شد و زیرمجموعه وزارت تأمین اجتماعی قرار گرفت.

سابقه تأمین اجتماعی در ایران نیز به تصویب اولین قانون استخدامی کشوری در سال ۱۳۰۱ بازمی گردد که طی آن، نظامی برای بازنشتنگی به وجود آمد. چند سال بعد و در اولین اقدام، طرح تشکیل «صندوق احتیاط کارگران راه آهن» در سال ۱۳۰۹ به تصویب دولت رسید. در سال ۱۳۱۵ «نظام نامه کارخانجات و موسسات صنعتی» برای کارگران بخش صنعت، تصویب شد. در سال ۱۳۲۵، قانون کار از تصویب هیئت دولت گذشت. سال ۱۳۲۸، وزارت کار به صورت رسمی تأسیس شد و طبق ماده ۱۶ قانون کار مصوب ۱۷خرداد۱۳۲۸، مقرر شد صندوقی به نام «صندوق تعاون و بیمه کارگران» برای معالجه کارگران و پرداخت غرامت به آن ها تشکیل شود. در ادامه، در اوایل سال ۱۳۳۱ و در دوره نخست وزیری دکتر مصدق، «لایحه قانونی بیمه های اجتماعی کارگران» برای اولین بار به تصویب رسید و طبق آن، سازمان مستقلی به نام «سازمان بیمه های اجتماعی کارگران» تأسیس شد. سازمان بیمه های اجتماعی کارگران در سال ۱۳۴۲ با موافقت وزارت کار و امور اجتماعی و تأیید هیئت وزیران وقت به سازمان بیمه های اجتماعی تبدیل شد و در نهایت در تیرماه ۱۳۵۴ با گسترش دامنه پوشش و دامنه تمهیدات آن و ادغام برخی سازمان های بیمه اجتماعی دیگر، «سازمان تأمین اجتماعی» شکل گرفت. در سال ۱۳۵۵ با تصویب قانونی که منجر به انحلال وزارت رفاه و تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی شد، سازمان تأمین اجتماعی به «صندوق تأمین اجتماعی» تغییر نام داد و تمهیدات و امکانات درمانی آن به وزارت بهداری و بهزیستی محول شد. اما این تغییر، چندان دوام نیاورد و با تصویب لایحه ای در شورای انقلاب در سال ۱۳۵۸، سازمان تأمین اجتماعی دوباره احیا شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و براساس تعمیم و گسترش تأمین اجتماعی برگرفته از اصل ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، برخورداری همه مردم از تأمین اجتماعی، «حقی همگانی» شناخته شد. همچنین در تقویم ملی کشور روز ۲۵تیر، به روز بهزیستی و تأمین اجتماعی نام گذاری شد.

روزنامه شهرامیدوزندگی

شنبه ۲۲ تیر ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹

شماره ۱۳۹۹